

Mednarodna propaganda za črtanje vojnih dolgov

Evropske države namenjajo, da ne morejo poravnati svojih obveznosti. Britski poslanik v Washingtonu poudarja, da ameriški državni departament. Evropske finančne strukture ogrožena.

Washington, D. C., 11. nov.—Volitve, ki so strmo glavo Hooverjev režim, so izvale veliko mednarodno propagando, katere cilj je revizija ali pa črtanje vojnih dolgov, ki so jih evropske države napravile v Ameriki. Ta dolg znaša enajst milijard dolarjev. Vse kaže, da Evropa amara spremembo v administraciji za ugleditev poti pri reševanju problema vojnih dolgov.

Sir Donald Lindsay, britski poslanik v Washingtonu, se je včeraj oglašil v uradu državnega tajnika Stimsona. V razgovoru z uradniki državnega departamenta je podal sliko finančne situacije v Veliki Britaniji. To je storil v upanju, da bo Amerika odgodela ali vsaj modificirala plačilo \$95,000,000, katerega mora Velika Britanija plačati Ameriki do 15. decembra.

Lindsay se je oglašil v uradu državnega tajnika potem, ko je neki londonski časopis objavil članek, v katerem pravi, da bi Velika Britanija zapredla v finančni kaos, ako Združene države ne pristanejo na odgoditev plačila. Slični glasovi prihajajo iz Pariza. Francoski časopisje in politiki so odprto izrazili opozicijo proti izplačilu vsote \$19,261,432, ki mora biti poravnana do 15. decembra. Franciji so se pridružile Poljska, Grška, Ogrska, Latvija in Estonija. Tudi te države pravijo, da ne morejo poravnati svojih obveznosti napram Ameriki.

Grška vlada je namnila, da bo morala defaultirati vsoto \$44,920, ki zapade danes. Ogrska pa je obvestila Združene države, da nima denarja za poravnavo obveznosti v vsoti \$40,729, ki zapadejo 15. decembra. Obroki, ki morajo biti poravnani do 15. decembra, predstavljajo skupno vsoto \$121,964,421. Obresti znašajo \$91,849,936 in \$33,084,485 pa plačila na kapital. To so obveznosti, ki jih mora poravnati enajst evropskih držav do omenjenega datuma.

Vzlic molku uradnikov v državnem in zakladniškem departamentu, so vodilni senatorji obeh glavnih strank takoj naznanili, da se bodo borili proti modifikaciji vojnih dolgov. Oni pravijo, da bi vsaka modifikacija prelošila breme evropskih obveznosti na rame ameriških davkoplačevalcev.

Skoro je gotovo, da ne bo podvzeta nobena akcija v tej smeri, dokler se ne vrne predsednik Hoover v Washington. Na podlagi prejšnjih dogovorov sme zakladniški departament odgoditi plačila na kapital za dve leti, toda edino kongres ima moč odgoditi obrestna plačila.

Ako se bo Hoover pokazal naklonjenega odgoditvi plačil, bo morda sklical sešatek republikanskih in demokratskih senatorjev, da sliši njihovo mnenje. Možno je, da bo na tako konferenco povabljen tudi novoizvoljeni predsednik Roosevelt, kajti njegov program, katerega je naglašal v volilni kampanji, vsebuje tudi točko glede ureditve vprašanja zaveznih dolgov v Ameriki.

Protesti so pomagali
Reykjavik, Island, 11. nov.—Mestni svet je na pritisk delavcev, ki so uprizorili večje število demonstracij, umaknil naredbo, s katero je reduciral mezde delavcem, upošlenim pri javnih delih, za eno tretjino. Včeraj je bilo večje število ljudi ranjenih v izgredu, ki so nastali, ko so komunisti navadili na mestno hišo, kjer se je vršila seja in kjer se je razpravljalo o vprašanju mezdskih redukcij.

POL MILIJARDE TRIBUTA TRUSTU ELEKTRIKE

Odiranje konzumentov neopravičljivo, pravi inženir. Situacija se poslabšuje.

Philadelphia, 11. nov.—Hišni odjemalci elektrike plačajo pol milijarde tributa privatnim elektrskim kompanijam na leto. Ta tribut so polovica prevlaške cene za domačo porabo. Kljub vsemu rohenju proti temu odiranju, se situacija poslabšuje iz leta v leto, pravi Morris L. Cooke, svetovni inženir in izvedenec v področju elektrske industrije.

Te dni je izjavil, da je nemogoče "ne ekonomsko niti moralno opravičiti" polovico ene milijarde, ki jo leto plačajo ameriški prebivalci za hišno razsvetljavo trustu elektrike.

V dokaz, da se situacija poslabšuje, je navedel statistiko. Leta 1926 je na primer znašal povprečni letni račun za razsvetljavo stanovanja \$29.50, lanske leto pa \$33.70.

"Sleheri stanovalci plačajo \$10 do \$15 preveč na leto za elektriko. Pomen tega ni le v denarju, ampak tudi v socialnem obiljeju, ker znano je, da čim cenejša je elektrika, tem več se je porabi, kar pomeni boljše socialno ugodje.

"Trust elektrike plačuje iz tega velikega "slush" fonda tudi za korupcijo vladnih uradnikov, za kontrolo vlade in za varljivo propagando, katero je nedavno odkrila zvezna obrtna komisija," pravi inženir Cooke.

Delavski Judeži po \$200
Boston, Mass.—Bostonski "Times" poroča, da ima neka čevljarska firma stalno razpisano spionažno nagrado. Cena za izdajstvo je \$200. Dobi jih tisti, ki izda svoje tovaršiške delavce. Nagrada in spionaža seveda sta naperjeni proti uniji. Čevljarska družba odslavi vsakega, katerega spioni denuncirajo, da je naklonjen ali aktiven za unijo. V efektu je to nekakšen "yellow dog" "demokracija", le da je sistem nekoliko dražji za kompanijo kot pa praksa, katero je prepovedal zadnji kongres.

Španija bo odpravila postavno prostitucijo
Madrid, 11. nov.—Vlada namerava predložiti skupščini zakonski osnutek, ki določa odpravo legalizirane prostitucije v Španiji. Osnutek poleg tega uključe provizijo glede kreiranja posebne komisije, ki naj bi vodila boj proti spolnim boleznim, in predvideva ustanovitve bolnišnic, v katerih naj bi se osebe, ki bolehalo na takih boleznih, zdravile.

Stalinova žena bo pokopana v starodavnem samostanu
Moskva, 11. nov.—Soproga sovjetskega diktatorja Stalina, ki je umrla zadnji tork, bo danes pokopana v starodavnem samostanu Novodevič, kjer se nahajajo grobnice, v katerih ležijo prva žena carja Petra Velikega, žena in hči Borisa Goudonova in slavni novelist Čehov.

Truplo Stalinove žene je bilo položeno v rdečo krsto ter pripeljano v veliko dvorano palače, v kateri je glavni stan centralnega izvršnega komiteja sovjetske vlade. Palača stoji nasproti Leninove grobnice na Rdečem trgu.

Na tisoče ljudi je včeraj prišlo v dvorano, kjer je na odru ležalo truplo pokojnice. Stalinova žena, ki je živela bolj sama zase in se je le redkokdaj prikazala v javnosti, je bila ob mrtvaškem odru deležna časti, kakršnih ni poznala v življenju.

Kablotografija izgredu v Londonu, ko je policija napadla brezposelne delavce, ki so prišli iz vseh krajev dežele v glavno mesto zahtevati kruha.

Akcija za odpravo prohibicije

Vprašanje modifikacije Volsteadovega zakona bo najbrž predloženo v decembru. Čikaški alderman predlaga, naj mesto dovoli prodajanje piva.

Albany, N. Y., 11. nov.—Pričakuje se, da bo novoizvoljeni predsednik Franklin D. Roosevelt urgiral demokratske voditelje v kongresu, naj podvzamejo akcijo za legaliziranje piva na prihodnjem zasedanju kongresa, ki se odpravi 6. decembra.

Taka akcija z njegove strani, pravijo, bi bila v skladu s Rooseveltovo obljubo, ki jo je dal v volilni kampanji. Novoizvoljeni predsednik se je namreč izrekel za tačojanje modifikacije Volsteadovega zakona, kar pomeni, da bi bila intervencija v tej smeri z njegove strani v tem času upravičena.

Znano je, da je Roosevelt prepričan, da bi bili davki, katere bi vlada naložila na pivo, velik vir dohodkov, kar naj bi pripomoglo k balanciranju budžeta.

Roosevelt je aranziral konferenco z voditelji demokratske stranke v Warm Springsu, Ga., in pričakuje se, da bo na tem sestanku urgiral takojšnjo akcijo glede modifikacije Volsteadovega zakona.

Chicago, 11. nov.—Alderman John Coughlin je na včerajšnji seji mestnega sveta predložil proposicijo, katerega urgira, da mesto dovoli prodajanje piva in vina na drobno. Mokraški sentiment, ki je dobil močan zamah pri zadnjih volitvah, je napotil Coughlina, da je predložil omejeno proposicijo, ne da bi čakal odlopdke državne suhaške postavne in Volsteadovega zakona. V nasprotju s proposicijo je župan Cermak izjavil, da se morajo vse legalne ovire odpraviti, predno mesto dovoli prodajanje piva.

Coughlinov načrt določa, da mestni finančni odsek odredi, da vsako podjetje, ki bi prodajalo pivo, plača tisoč dolarjev na leto za licenco, vsoto, ki so jo pred prohibicijo plačevali saluti. Licence za prodajanje piva in drugih pijanj, ki naj bi imele od enega do deset odstotkov alkohola, naj bi se izdajale groceristom, restavracijam in departmentnim trgovinam. Coughlin domneva, da bi mesto iz tega vira prejelo najmanj deset milijonov dolarjev dohodkov na leto.

Stalinova žena bo pokopana v starodavnem samostanu
Moskva, 11. nov.—Soproga sovjetskega diktatorja Stalina, ki je umrla zadnji tork, bo danes pokopana v starodavnem samostanu Novodevič, kjer se nahajajo grobnice, v katerih ležijo prva žena carja Petra Velikega, žena in hči Borisa Goudonova in slavni novelist Čehov.

Truplo Stalinove žene je bilo položeno v rdečo krsto ter pripeljano v veliko dvorano palače, v kateri je glavni stan centralnega izvršnega komiteja sovjetske vlade. Palača stoji nasproti Leninove grobnice na Rdečem trgu.

Na tisoče ljudi je včeraj prišlo v dvorano, kjer je na odru ležalo truplo pokojnice. Stalinova žena, ki je živela bolj sama zase in se je le redkokdaj prikazala v javnosti, je bila ob mrtvaškem odru deležna časti, kakršnih ni poznala v življenju.

Kablotografija izgredu v Londonu, ko je policija napadla brezposelne delavce, ki so prišli iz vseh krajev dežele v glavno mesto zahtevati kruha.

NEMŠKI NAROD IZGUBLJA VERO V FAŠIZEM

To so pokazale zadnje parlamentarne volitve. Nad dva milijona volilcev je obrnilo hrbet Hitlerju.

New York, 11. nov.—(FP) — Izid parlamentarnih volitev v Nemčiji kaže, da je Hitlerjev fašizem dosegel višek moči pri volitvah v juliju, da je nemški narod razočaran nad njim in da je Hitlerjevo upanje, da bi se v kratkem povzpelo na krmilo Nemčije, padlo v vodo.

Zadnje volitve so pokazale, da se nemški volilci nagibajo proti levici. Komunistični glasovi so narasli ne samo v Berlinu, kapitolu Nemčije, temveč tudi v drugih industrijskih mestih.

Opazovalci politične situacije v Nemčiji so prepričani, da so nemški delavci, ki so prisiljeni na životarjenje ob pičli podpori, ki jo jim deli Papenova baronska vlada, izgubili zaupanje v Hitlerja. V njem ne vidijo več Mojzesa, ki naj bi jih vodil iz puščave mizerije v obljubljeno deželo.

Jaano je, da so se nemški volilci izrekli z veliko večino proti obstoječemu ekonomskemu sistemu. Neglede na dejstvo, da je Hitlerjev program nejasen, se vendar razlikuje od vladnega. On rabi gesla, ki se smatrajo za radikalna. Poudarja boj proti bedi in negotovosti ter povzdukuje nacionalizem. Ponuja program poživljenja ekonomskih aktivnosti, ki ima to prednost, da ni bil še nikdar preizkušen.

Socialisti imajo spet drugačen načrt za končanje mizerije. Zagovarjajo boljše zavarovanje proti brezposelnosti in stopnjevalno socializacijo bogastva, komunisti pa kažejo na uspehe sovjetskega gospodarstva v Rusiji in pozivajo nemške delavce, naj slede zgledu ruskih delavcev.

Te tri stranke — fašisti, socialisti in komunisti — so prejele več kot dve tretjini glasov pri zadnjih parlamentarnih volitvah. Vsaka zagovarja svoj program, ki naj bi izvel Nemčijo iz krize. Sentiment se nagiba k levici, kajti komunisti so povečali število svojih glasov za en milijon od meseca julija. Ta milijon vidi rešitev v revoluciji, ne pa v stopnjevanju socializaciji produktivskih sredstev.

tralnega izvršnega komiteja sovjetske vlade. Palača stoji nasproti Leninove grobnice na Rdečem trgu.

Na tisoče ljudi je včeraj prišlo v dvorano, kjer je na odru ležalo truplo pokojnice. Stalinova žena, ki je živela bolj sama zase in se je le redkokdaj prikazala v javnosti, je bila ob mrtvaškem odru deležna časti, kakršnih ni poznala v življenju.

Kablotografija izgredu v Londonu, ko je policija napadla brezposelne delavce, ki so prišli iz vseh krajev dežele v glavno mesto zahtevati kruha.

Kablotografija izgredu v Londonu, ko je policija napadla brezposelne delavce, ki so prišli iz vseh krajev dežele v glavno mesto zahtevati kruha.

Katastrofalen orkan na Kubi

Povzročil je veliko pustošenje in zahteval nad tisoč človeških življenj. Mnogi kraji popolnoma uničeni.

Camaguey, Kuba, 11. nov.—Pri strašnem orkanu, ki je divjal v južnem delu otoka, je našlo smrt nad tisoč ljudi, število ranjenih pa je mnogo večje. Vsa provinca Camaguey je opustošena in mesto Santa Cruz del Sur na južnem obrobju provincine je bilo popolnoma razdejano.

Avtoritete pravijo, da je ta nesreča največja v kubanski zgodovini. Na stotine ranjenec je bilo pripeljanih v bolnišnice. Vsi vlaki, ki vozijo ranjenec, so natrpani in boljzen obzaja, da bo število žrtev naraslo na dva tisoč, kajti mnogo ranjenecv bo podleglo poškodbam.

Župan mesta Camaguey Umberto Rodriguez je dejal, da na podlagi informacij, ki jih je prejel iz mesta Santa Cruz del Sur, je orkan ubil najmanj 1,500 ljudi in da se je le krog tristo oseb rešilo.

Havana, Kuba, 11. nov.—Oficielna poročila se glase, da je orkan, ki je divjal v provinci Camaguey, povzročil materialno škodo, ki se ceni na deset milijonov dolarjev. V Camaguey Cityju je orkan razdejil urušilski samostan. Tri nune in pet drugih je bilo pri tem ubitih. Nad dvajset ljudi je izgubilo življenje, ko je orkan podrl hotel New York.

Sestnajst milijonov, ki vodi iz Camagueyja v Havano, je razdejala poplava, ki je sledila orkanu. Železniška postaja v Camagueyju in nad tisoč hiš je v razvalinah. V pristanišču Manzanillo so vinski potopili veliko število ladij in čolnov in pri tem je utonilo mnogo ljudi. Rešeno mostvo je na delu noč in dan. Več sto ljudi se še vedno nahajajo pod razvalinami.

Snoči sta dva vlaka, naložena s živilni, odpeljala proti razdejanim krajem. Rdeči križ je zbral sklad \$150,000 za pomoč žrtvam in več drugih agencij zbira denar za nasičevanje ljudi, ki so izgubili vse svoje premoženje.

Mokrači zamagoviti pri volitvah

Washington, D. C., 11. nov.—Pri torkovih volitvah je bilo izvoljenih 69 mokračev in zagovornikov ekonomske politike v vladi. Ko bo novoizvoljeni predsednik Roosevelt otvoril zasedanje 73. kongresa, bo našel sledečo razporedbo sedežev v kongresu:

V senatu: 59 demokratov, 36 republikancev in eden farmer-laborit. V spodnji zbornici: 314 demokratov, 111 republikancev in štiri farmer-laboriti. To pomeni, da bodo imeli demokrate veliko večino sedežev v spodnji zbornici in senatu.

Pri torkovih volitvah, ki so rezultirale v strahovitem porazu republikanske stranke, je bilo tudi 26 demokratskih kandidatov za governorje izvoljenih.

Rockefellerjeva ustanova priznata po insolventnem krhu

New York, 11. nov.—Insolvent debakel je prizadl težji udarec tudi Rockefellerjevi ustanovi, ki ima za \$2,132,000 "zlatih" bon-dov Middle West Utilities kompanije. "Kakšno priliko ima navadni broker ali investor, kadar je ujet v mrežo celo Rockefeller" je komentar med manjšimi spekulanti v Wall streetu.

Kljub temu njegova ustanova ne bo propadla, ker ima še ogromno bogastvo. Vrednostnih papirjev ima za 191 milijonov nominalne vrednosti. Od teh ima za 82 milijonov bon-dov in za 109 milijonov delnic. Tržna vrednost teh je seveda veliko nižja, vendar ima še vedno velike dohodke od dividend in obresti, več kot znašajo njeni stroški. Lanske leto je investirala vse odlične dohodke v že-

PREISKAVA VELIKE KORUPCIJE PREKINJENA

Državni preiskovalci začelo prenehati z delom, ker je postalo preveč. Z odkrivanjem grafta bodo nadaljevali, ko se nekoliko ohladi.

Harrisburg, Pa.—Državni senatni odsek, ki preiskuje graftarsko korupcijo državnih uradnikov in javnopravnih industrije, je teden pred volitvami zaključil, da je zaenkrat odkril dovolj senzacionalnega materiala. Odgovori je preiskavo prav-tedaj, ko je pričelo postajati vroče.

Člani odseka so več ali manj jezni na governorja Pinchota, češ, da so bili za njega pogumni po kostanj v šerjavico. Iz izjav je razvidno, da jim to delo ni všeč, kar tudi pojasnjuje vzrok prekinitve.

Kljub temu so še odkrili marsikatero senzacionalno, ki kaže, kako javnopravni magneti kontrolirajo tiste vladne organe, kateri bi morali nadzirati magnetne. Odkrili so na primer skrivnostne vire, po katerih je prišel bivši reporter James S. Benu, ki je bil pred več leti imenovan članom državne javnopravne komisije, do velikega bogastva in se povzpelo do bora-nega špekulanta.

Njegova služba kot člana komisije mu je prinašala "le" \$10,000 na leto, brokerji pa so izpovedali, da so njegove borane transakcije z delničami javnopravnih korporacij znašale tisoče dolin. Pred preiskavo je prišel bivši reporter James S. Benu, ki je bil pred več leti imenovan članom državne javnopravne komisije, do velikega bogastva in se povzpelo do bora-nega špekulanta.

Preiskovalci so do sedaj odkrili, da so pomembne transakcije tega člana komisije znašale \$45,000 in \$50,000 (Ben je pustil službo takoj, ko se je legislatura izrekla za preiskavo). V nekaterih slučajih je špekuliral direktno na borzah, v drugih pa je očividno prejel večje "bloke" delne direktno od kompanij, katere so jih potem kupile od njega po višji ceni.

Ena od najbolj generoznih kompanij je bila Duquesne Light & Power kompanija, katero lastuje Byllesby Interest. Pričo so izpovedale, da je ta družba dala večje vsote v gotovini bivšemu načelniku komisije William D. B. Alneyju, ki je bil zadnje poletje prisiljen na resignacijo in je pred par tedni "od jeze" umrl.

Ta družba tudi ni skopa na-jram javnopravni lobiji v Harrisburgu. Samo tekom enega zasedanja legislature je prispevala v sklad lobije \$28,000. Ker je to le ena izmed številnih družb, ki vzdržujejo svoje ali skupne lobije v glavnem mestu, se na podlagi tega prispevka lahko predstavlja groteskne vsote, ki jih potrošijo za kupovanje privilegijev in korumpiranje državnih oblasti.

Da jim denarja ne primanjkuje, je razvidno tudi iz ogromnega profita te družbe. Iz njenih knjig so preiskovalci dognali, da je v letih 1928-1931 družba naredila 24 milijonov več kot je upravičena v svrhu plačevanja 7% obresti in dividend na napihano kapitalizacijo.

Kdaj bo senatni odsek obnovil preiskavo, ni povedal. Njegov odvetnik Oliver K. Eaton je rekel, da so dosedanja odkritja malenkost v primeri, kar se pride, in da je bila preiskava le vašanje za dvignjenje pokrova z lonca velike korupcije.

ležišne bonde. Liberty bon-dov ima za \$6,661,000. Skoraj polovico investicij ima v delnicah in bon-dih Standard Oil of New Jersey, Ohio in Indiana.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

ORGANO IN LANTNA SLOVENSKE NARODNE POSREDOVNE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Published by the Slovene National Benefit Society, 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$5.00 per year, \$1.50 per quarter; for Europe, Asia, Africa, Australia and Oceania \$7.50 per year, \$2.25 per quarter; for the rest of the world \$10.00 per year, \$3.00 per quarter.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

One dollar per copy—No return of proofs.

Address: 100 South LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz različnih krajev

Po volitvah

Milwaukee, Wis. — Maloštevnim so povzročile zadnje volitve razočaranje, da pravno pomenijo v mnogih ozirih veliko zmago za socializem. Razočarano, politično se povečini nezrelo ljudstvo je povzročilo to demokratsko poplavo in has to je bil predpogoj za bodoče, še večje zmage socialistične ideje.

Vsak volilni boj se vrši pod gotovimi gesli; pri zadnjih volitvah je tvoril odpor proti Hooverju poleg piva in "nižjih" davkov, vodilno misel. Razočarano in razkačeno ljudstvo je šlo na volitve z namenom, da doseže izpremembo, kakšno-to vprašanje so si postavili le redki. "Gedankfaul" (miselnio leni), bi rekel Nemec—to je ameriška masa, ki se je zavedala, "da slabše ne more biti" in glasovali so za celotno demokratsko listo.

Mesece pred zadnjimi nemakimi državnobornimi volitvami sem pisal: Kakor hitro bo Hitler zmagal in stal pred nalogo, da reši teške probleme ter pokaže svoje zmoglosti in svojo odločnost, bo napočil čas raspada njegove stranke—in to se je zgodilo. Z zmago demokratske stranke je njenim voditeljem dana nerealna naloga, da rešijo pod obstoječim gospodarskim sistemom nerealne probleme, da vodijo deželo iz kaosa in dvignejo zavoženo gospodarstvo iz močvirja. In v tem je zapopadena velika zmaga socialistične stranke in socialističnih idej. Ljudstvo bo zahtevalo dejanj, toda doživelo bo razočaranje. Odprte pivovarne ne bodo rešile gospodarskih problemov, znižanje ali odprava carinske meje ne pomeni in v sedanjem položaju svetovnega gospodarstva nikoli in je zelo dvomno sredstvo tudi za časa svetovne prosperitete.

Demokratska stranka zastopa interese kapitalizma, je zagovornica obstoječega družabnega reda. Ljudstvo se bo moralo naučiti, da poloma svetovnega gospodarstva ni povzročil Hoover ne Morgan ne the Bank of London ali Paris, temveč napaden, nemogoč sistem. In do tega prepričanja pa bo prišlo to zbežano ljudstvo še le takrat, ko se bo prepričalo, da med demokratsko in republikansko stranko ni nobene razlike, da služita obe samo interesom kapitala, da sta obe enako zvesti zagovornici obstoječega družabnega reda.

Američani izvršijo vsako delo velikopotezno. Ako gradijo palače, prekope, železnice ali industrijo, vršijo to s silinim razmahom, v ogromnih oblikah—to je odsev ameriškega značaja, kateri se je izražal tudi pri zadnjih volitvah. Veliki gospodarski problemi bodo ostali tudi pod demokratsko vlado nereseni v prihodnjih letih. Hoover bo zapustil novim vladarjem žalostno dediščino; posledice njegovih smot, smot njegove stranke se bodo mlačevale nad novimi vladarji, katerih stališče bo nelastno točko, kakor je bilo njih prednikov. Da, zmaga demokratske stranke pomeni obenem veliko zmago socializma, ker ta zmaga predstavlja predpogoj, temeljni kamen za končno zmago onih, katerim ališči bodočnost.

Ta demokratska poplava je o nemogočila še večjo zmago socialistov v Milwaukee, kakor tudi v dravi Wisconsin. Toda kar se je doseglo tudi v teh nenavadnih okoliščinah, predstavlja za samo na sebi pomenljivo, zelo važno zmago. Ne samo, da je stranka obrnila vse svoje ališče, neomajano, ne samo to, temveč pridobila je tisoče novih privrtenec, novih bojevnikov, razširila je svoje ideje še globlje med ljudske mase in vsejala seme, ki bo rodilo obilno sad. Da, zmaga je naša, vaho temu!

Kako čudne razmere so vladale pri teh volitvah in pod kakimi pogoji so se socialistična stranka pomnožila število svojih volilcev, obenem pa, kakšno razpoloženje je vladalo med ljudstvom, naj priča sledeči par primeri:

V petem kongresnem okrožju, ki je postal pokojnega sodruga V. Bergerja v avzno postavodajo, je bil izvoljen demokratski kandidat za kongres. Pri predzadnjih volitvah je dobil napri-

mer nekaj nad 8000 glasov, sedaj pa skoro 50.000, kar je gotovo nadvse značilno za te čudne razmere. Socialistični kandidat je dobil vse temu okrog 3.000 glasov, kot pri prejšnjih volitvah.

Najbogatejši del mesta je zastopal v državni postavodaji v Madisonu Oscar Morris, ki je obenem tajnik trgovske zbornice in vživa velik vpliv v krogu veletrgovcev in industrijev, toda sedaj je propadel in na njegovo mesto je bil izvoljen demokrat in to z veliko večino.

V predmestju Wauwatosa je bil izvoljen v legislaturo nek povesem neznan kandidat proti republikancu, ki je zastopal dotični volilni okraj že dolga leta in imel velik ugled med volilci.

Najbolj značilna pa je zmaga demokratov pri okrajnih volitvah. Ta mesta so zavzemali že dolga leta stari, znani republikanski politiki, kateri so bili prepričani, da jih ne bo nihče vrzel raz sedla, razen socialistov, katerih glasovi so se dvigali stalno, pri vsakih volitvah. Vsi ti so bili poraženi po demokratskih in to z ogromno večino. Toda socialistični kandidati so dobili povprečno po 7.000 glasov več kot pri prejšnjih volitvah.

Iz tega se torej razvidi, da je ljudstvo v ogromni večini želelo samo nekaj: izpremembo, pivo, poraz Hooverja. Vrglo se je s silno odločnostjo v volilni boj, odločeno, da mora pomeati to ametično temeljito—in stopilo je iz dežja pod kap!

Tisoče in tisoče novih volilcev in volilk, ljudi, kateri se niso dosedaj nikdar brigali za politična vprašanja, novih volilcev, ki so sedaj dosegli volilno starost—vsa ta masa, nezvedbana, brez prepričanja, samo s silno jazo v arcu—je šla na volitve—in dala je demokratski stranki nalogo, katere ne bo mogla nikdar rešiti.

Sedaj stoji razredno zavedni proletarijat pred težko nalogo, da gre na delo in pripravila pot za bodočo veliko zmago. Socialistična stranka je stopila s tem v novo razdobje, je postala takorekoč druga velika stranka v deželi stranka, kateri pripada bodočnost.

Mi ne živimo v Evropi, kjer imajo v eni mali deželi po 30 ali več strank, med katerimi tava sem in tja politično neurela masa; v Ameriki imamo sedaj samo dve stranki, in kadar pride razočaranje kot logična posledica demokratske politike, bo napočil dan zmagoslavnega pohoda socialistov. Tudi do tega časa je treba izvršiti še veliko, težko delo—in s tem delom smo začeli v Milwaukee drugi dan po volitvah!—Spartak.

Vabilo na sejo in apel

Cassonburg, Pa. — Vsem delničarjem tukajšnjega hranilnega in posojilnega društva naznani, da se bo na 19. novembra vršila seja vseh delničarjev v svrhu nominiranja direktorjev za prihodnje leto 1933. Seja se bo vršila v dvorani društva Postojanske jama št. 138 SNPJ. Pričetek ob 6.30 svečer. Dolžnost vsakega delničarja je, da se te seje udeleži ter po svoji najboljši volji nominira najboljši zmožne člane v odbor direktorjev.

Kotakom po zapadni Penni se zopet nudi lepa prilika za nakup delnic tega velevalnega denarnega

za zavezo. Apeliramo se posebno na društva, da vlagajo denar v naš zavod, ker dobijo štiri in pol odstotne obresti od vloženega denarja na predplačane delnice (prepaid stock).

Vsak zaveden rojak želi, da bi naše delovno ljudstvo kar najbolj napredovalo. In vsak, kateri to želi, bi moral delovati za pojanje naših lastnih denarnih zavodov.

Nekateri rojaki se zavedajo tega in nalagajo svoje prihranke v posojilna društva v kolikaj jim dopušča sredstva, medtem ko se nekateri, med njimi tudi taki, ki bi lahko kupili več delnic kot je posameznemu dovoljeno kupiti, pa še niso kupili nobene. Upam, da to v kratkem store in s tem pokažejo, da se tudi oni zavedajo potrebe delavskih denarnih zavodov. Vsak lahko sprevidi, da združena podjetja veliko koristijo našemu delavstvu v splošnem. Zato apeliram na vsa naša društva in posamezne rojake, da vlagajo svoje težko pridelane prihranke v delavške denarne zavode!

John Koklich.

Za naše farinarje

State College, Pa. — Pri razpravi o krmiljenju perutnine sem omenil na perutninarjem takaj, katerega obiskujem na tukajšnjem kolegiju, tudi kuhani in zmečkani krompir, ki se ga pomeša s suho mešanico, katere se krmijo kuram, da raje nesejo jajca. Po dolgi debati profesorjev in specialistov je bilo zaključeno, da je ta način: krmiljenje zmečkane krompirja pomešanega s suho mešanico, zelo dober. Prav tako je dobro kot namdestilo za krompir, če se rabi druge korenjsko hrano v suhi mešanici. Toda zmečkana korenjska hrana ne sme biti premokra; zmečkati se mora suho in pomešati s suho mešanico.

Na razpravi je bila seveda tudi množina ali količina korenjske ali krompirjeve priklade. Določeno je bilo, da je zadostna množina krompirja 6 funtov dnevno na 100 kokoši. Meni se zdi ta množina vse premajhna. Krmil sem namreč kuhan zmečkani krompir povprečno po 20 funtov na 100 kokoši, in to s posebno dobrim uspehom. Kadar se krmijo tako pripravljena mešanica, tedaj perutnina ne potrebuje toliko ali pa nič zelene krme. Poleg kuhanega krompirja, ki sem ga zmečkal, sem dodal tudi vselej nekoliko kislega ali pa sladkega mleka. Taka mešanica se po pokladi vedno zvečer in naj bo topla, ne prevročna, posebno v mrzlih zimskih dneh.

Posebna važnost za krmiljenje perutnine je kaljeni oves, in to posebno za one kure, ki ne dobivajo alfahe med mešanico ali same. Alfahe ali pa mlada posušena detelja je zelo priporočljiva za perutnino, ker vsebuje mnogo redilnih snovi. Oves, pred kaljenjem, naj se vedno namaka v topli, ne prevroči vodi, predno se ga natrosi v za to pripravljeno kalilnik. Najboljše je: namakati oves v leseni posodi. Namaka naj se od 12 do 18 ur. Kalilnik se postavi na tak prostor, da oves ne zmrzne med kaljenjem. Napravi se kalilnik z močnimi mrežami, ki se imenujejo "hardware cloth." Take mreže naj bodo zelo gosto pletene. Mreža št. 6 ("maah") je skoro najbolj primerna. Ima namreč šest luknj na vsak palec. Menda se najprimerljivejša pa je mreža, ki uga št. 10 in se imenuje "m a s h galvaniz hardware cloth." Ta ima deset luknj na

Samuel Insull mlajši, sin ubožnega magnata, ki je pohiral za očetom v Pariz, ko mu je postal preveč v Ameriki. Obaj stari in mladi Insull se najbje smejala, kako dobro sta potegnili ameriške oblačil.

vsak palec (inč). Taka mreža bo 36 in več palcev široka.

Navadno se napravi štirioglat, rešet podoban zaboj ali obod, ki naj bo do 3 palce visok. Perutninarji navadno napravijo po sedem takih rešet, da pokladajo po vsakih sedmih dneh eno tako rešet kaljenega ovsa. Na ta način pustijo v kalilniku po sedem dni ovsa v vsakem rešet in pokladajo kuram po eno rešetov vsak dan. Navadno se natrosi na mrežo po 2½ palca visoko; v nižji temperaturi se napravi samo kail, vseh česar imenujemo tako pripravljen oves—"kaljeni oves."

Kaljeni oves je prav tako dober za kure kot oni, ki je ozelenel. Tak oves navadno pokladajo zvečer pri umetni razsvetljavi; poemale, ne v prevelikih množinah. Dodati moram še to, da se mora oves na mrežah premakati po enkrat na dan, to po dva dni predno začne kaliti. Paziti moramo, da je oves med kaljenjem vedno vlažen oziroma moker. Spodnje rešet naj bo v ta namen neprodušno, to je o-amo, v katero se odteka voda iz zgornjih rešet. Kadar je oves osušen, polijemo zgornje rešet s toplo vodo, da se tako odteka voda in moči oves v spodnjih rešetih. Včasih tudi predenemo spodnja rešeta na vrh in vrhna spodaj.

Kalilnik se navadno napravi iz lesa, ki meri 2x4 palec ali pa 2x6 palec. To se zbije skupaj kot police in se priključe ob kraju lesne, na katere polagamo rešeta. Med rešeti naj bo prostornina približno 6 palcev. Nekateri rešeta napravijo za kaljenje ovsa neprodušne omare, v katerih kalijo oves potom umetne toplote. Kadar napravimo tak kalilnik, moramo imeti za to pripravljeno petrolejko, ki proizvaja umetno toploto. Taka petrolejska pečica se postavi pod neprodušno rešet, v katero lovimo vodo. Letos je oves zelo poceni, zato pa se lahko napravi perutnini poceni zelo dobro in sočno krmno.—Frank Lukameich.

Mazno eviklje v New Yorku

New York. — Na newyorških sodiščih je bilo v septembru vloženih 27.387 prošenj za evikljo brezposelnih družin radi neplačane glavarine. Take velikih eviklj se pozna ne moderna niti zgodovina drugih dob. Prejeto celo velike izgone, ki so se dogajali na Irskem pred 40 leti, ko so poestnikji pričeli z masnim izganjanjem stanovalev in kar je povzročilo val protestantov med ameriškim Ircl.

Kapitalistično krščanstvo

Katoliški listi v Ameriki zelo radi kritizirajo kapitalistični red in gospodarstvo, posebno v tej krizi, v isti sapi pa oglašajo in priporočajo kapitalistične kandidate. Ta neiskrenost ni nič novega. Katoliški voditelji in pisci na eni strani zabavljajo proti kapitalističnemu gospodarstvu, na drugi strani pa ga podpirajo in podlažujejo.

Na podlagi dnevnih vesti je ekonomska kriza precej udarila tudi cerkev; investicije cerkvenih organizacij in bogatih duhovnov so šle po vodi. Na primer neki katoliški škof v Massachusettsu je izgubil v delniških spekulacijah skoro pol milijona dolarjev; in ta ni sam, je na stotine drugih cerkvenih dostojanstvenikov, ki so izgubili vse denar v propadlih bankah in spekulativnih firmah.

To dejstvo se slabo strinja s katoliškim kritiziranjem kapitalističnih spekulacij in požrečnosti. Ali to še ni vse. Cerkveni business v Ameriki se do lasu giblje v kolovozih kapitalističnih spekulacij in celo porablja borziansko terminologijo. V dokaz naj služi sledeči prevod letaka, ki je pred par meseci krožil med farani Sacred Heart župnije v Tampi, Fla.:

"Kako pomagati k dvigavanju cen na borzi? S tem, da vzamete Boga za partnerstvo! To je najboljši način, da porastete cen delnicam in bondom.—Skoro vsakdo v tej veliki fari ima denar investiran v vrednostnih papirjih te ali one vrste; vsi ti papirji so danes veliko manj vredni kot pred enim letom. Vsi molimo, da bi porasle cene na borzi, ali molitev je le pol dolžnosti. Dobra dela so istotako potrebna. Najbolje je, da takoj vzamete Boga za svojega partnerja in mu daste dober del svojega bodočega profita. Pisate potem, kako bodo rastle cene!—Samo del vašega dobička, to je vse, za kar vas vprašamo. Dajte Bogu deset odstotkov in zaupajte vanj, da polene cene navihgor. Ne odlašajte, kajti vale odlaganje lahko zadrži cene papirjem na borzi!"

Torej deset odstotkov je treba dati Bogu in cene na borzi bodo šle navihgor! Ker so cene danes še precej nizke, je to menda dokaz, da Bog še ni dovolj podmazan z desetimi odstotki!—Med tem smo našli še na eno katoliško podjetje v Garrisonu, N. Y., ki je pod pokroviteljstvom kardinala Hayesa. To podjetje je krožilo pismo sledeče vsebine v originalu:

"ROCK-OF-PETER BONDS"

They provide an Income Greater than Government Bonds and quite as secure, while the Annuitant lives, and they guarantee a One Hundred Per Cent Dividend in Bank of Heaven Bonds throughout eternity.

The Union-That-Nothing-Be-Lost, an Incorporated Missionary and Charitable Society of the State and Archdiocese of New York, covenants to pay Rock-of-Peter Annuitants five to seven and one-half per cent according to their age, and Our Divine Lord promises immense riches to those who use "the manna of iniquity" to make unto themselves "Friends" that will "receive them into everlasting dwellings."

Kdor torej kupi "bonde skale sv. Petra," ki jamčijo "stodostotno dividendo Nebeške banke skozi vso večnost," jih mora plačati v dolarjih. Dividenda pride šele v večnosti! To se prav tako čita kakor vse drugo sleparsko oglašanje delnic in bondov podjetij, ki ponujajo za dobre dolarje—pesek namesto rodovitne zemlje in suho puščavo namesto oljnih vrelcev. V gornjih tiskovinah prvič čitamo, da je banka tudi v nebesih in Bog regulira cene na borzah!

Kadar čitamo take eksemplarne najgrgega izkoriščanja praznovernih tepcev in najgrgega spekuliranja po Insulovem vzgledu, potem pa vidimo hinavsko jamranje v katoliškem časopisju glede kapitalistične grabežljivosti, nam mora biti jasno, da pri teh ljudeh ni nobene resnosti niti doslednosti.

Pračlovek na Javi

Na Javi so, kakor znano, v zadnjem času odkrili nove ostanke diluvialnega človeka, tako zvanega ngandongkega človeka. Njegova lo-banja ališči skoraj povsem lohanji Neandertal-ke, samo v zadnjem delu lobanje so neke razlike. Te razlike kažejo spet sorodnost z južnoafriškimi pračlovekom; ki so ga našli v severni Rodertiji pri Broken Hillu. Vse ljudi s takšnim tipom lobanje so imenovali javantropi. Živeli so na istem prostoru, samo v drugi polovici diluvija, kakor znani pitekantropi, najstarejši doslej znani pračlovek.

V dobi javantropa so vulkani na Javi delovali vse silneje nego danes. Kakor kažejo te najdbe, je bil otok obljuden že v najstarejšem času in dobe, ko so na njem živeli različni tipi, se dajo točno določiti, vsaj bolj točno nego pri južnoafriških in galilejsko palestinskih najdbah. Te najdbe niso mlajše nego mlajši diluvij. Po teh najdbah se dajo stvoriti dve morfološki vrsti, in sicer za Zahodno Evropo: Palaeanthropus heidelbergensis, homo neanderthalensis, homo sapiens fossilis; za Vzhodno Azijo: Pithecanthropus erectus, sinanthropus, homo soloensis, homo wadjakensis. Pitekantrop se je razširil v tropskem pasu, sinantrop pa po kopnem v višini 45, aporendnika iz Kitajske ob Rumeni reki proti Kaspiškemu morju, Črnemu morju, po Podonavju in Porenju proti Zapadu.

Nove knjige

Ante Dukić: Od osvita do sutona. Zagreb, 1932.—Cena mehko vezani knjigi na finem papiru z izvirno naslovno risbo in 156 strani teksta je 40 dinarjev.

Vsebinska te knjige je pesniška zbirka, 42 pesmi, v katerih Dukić po svoje alika življenje. Axtor, ki je že star 66 let, je prej objavil dve svoji knjigi v prozi: "Dnevnik jednog magarca" in "Pogledi na život i svijet". Pesniška zbirka "Od osvita do sutona" se nareča pri avtorju na naslovu: Ante Dukić, Kačićeva ulica br. 12-a III. kat, Zagreb, Jugoslavija.

Dr. Raymond Kibicki, profesor v Connecticutu, s svojim kolegom, je dožal, da se drevesna debla podvaja stimejo, ponoči pa razširijo.

100

je stal te dni 22-letni hlapec
bin Trglec, ki je služil pri
sestniku Antonu Vreču v B
kovcu pri Zgornji Polskavi. I
je obtožen požiganja. Stiri

Delegacije Illinoiskih rud
njen mrtvaški oder ob grobov
čivališče.

v nove uniije ob grobu Mater
darakih mučenikov v Viridone

—Fotografirajte Pletnera.
Jonasove v Viridnu, IN. Slika ka-
že, kjer si je izvolila svoje zadnje p-

Zeluzjona ontala: JENNIE LEONA.
Girard, Ohio.

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku domovino? To je edini dnevni časopis, ki ga lahko prejmete brezplačno. Če ne, vam pošljemo majhen denar za nakazilo.

Girard, Ohio.

Ivan Jontez:

Imigrant Janez Mihevc

France je živel sredi mesta, v ruski naselbini. Hiša, v kateri je stanoval, pa je izgledala mnogo slabša od hiše Janezovega stanodajalca: stene so bile nevarno nagnjene in izbočene, omet je bil malone popolnoma odluščen in okna so bila črna in umazana. Ko je vstopil v sobo, v kateri je stanoval France, mu je planil v nos silno zopern vzduh, da je nehote storil korak nazaj. V sobi je bilo tako malo svetlobe, da Janez izprva ni videl drugega, nego sivo megle, v kateri se je gibalo nekaj nedoločene. Ko so se mu oči za silo privadile poltemi revnega bivališča, je uzri kaj neveljavno sliko: stiri začrnele stene, prav takšen strop, lesen pod, poln smeti, blata, odpadkov, čikov, pljunov in vse križem ležeče škarpe, smrdljive nogavice, zamazano perilo in cape; pri oknu, ki je bilo tako umazano, da se ni videlo skozenj, je stala polomljena miza, obložena z nepomito posodo, umazanimi krožniki, noži in žilicami, britvami, milom itd., sredi sobe je čepela zarjavela železna pečica, ob stenah pa tri železne postelje, po katerih se je valjalo petero mladih, zelo zanemarjenih ljudi. Janez, ki je videl že mnogo revščine, se je zgrozil. Tako silno zapuščene in zanemarjene luknje še ni bil videl. In France stanuje tu notri!

Z bližnje postelje je planil France, že opravljen.

"Hello, Janez! Pričakoval sem te!" In ko je opazil razočaranje in čuvstvo odvratnosti na Janezovem obrazu, je nekam v zadregi pristavil: "Ni preveč čedno v teje luknji, kajne? Ni ti všeč? Verjamem. Tudi meni ne ugaja posebno, toda kaj se hoče, poceni je: tri dolarje mesečno."

"Zdi se mi, da tebi ne bi bilo treba gledati na to," je ušlo Janezu. "Vao zimo si delaš..."

"Kaj, ko pa ima denar tako kratek rep..." je vzdihnil France. "Se tako sem vedno suh. Pa pozabimo to in kam drugam pojdva. Na primer k Nastji, moji puncu," se je zasmajal ter si popravil zamazani ovratnik svoje srajce. "Ampak nikar se preveč ne čuti, ko boš videl Nastjo," ga je smeje se opozarjal France spotoma. "Ni kdove kaj za pogled, toda pivo ima dobro."

Vzlie temu se je Janez hudo čutil. Nastjino pivo je bilo res dobro, ampak Nastja—Janez je gledal zdaj njo, zdaj Franceta, ki se je cinično smehljajl ter sem pa tja lepo objel žensčino okrog pasu.

Nastja je bilo svojih štirideset let. Majhna, zelo čokata ženska, širokega, zabuhlega obraza, škrbasta, širokega, potlačene nosu, majhnih, živalsko neumnih oči in redkih, žimi podobnih las.

"To je — tvoja punca?" se je čutil Janez in videti mu je bilo na obrazu, da ne more verjeti. "Tale spačeni človeški stvar?"

France se je cinično zarežal. "Slaba na oko, toda pivo ima dobro in če jo zadovoljiš, ne skopari z denarjem... To je vredno vsaj toliko kakor čednem obrazek... Sicer pa drugače ni slaba... vroča kri... Končno pa so v temi vse ženske enake, mar ni res tako?"

France je glasno tlesnil z jezikom in Nastja, ki je ves čas upirala vanj svoje majhne, vodenosive, bodeče oči, se je nemirno premaknila ter se čudno skremžila. Na obrazu in v očeh je bilo videti živalsko poželjenje.

"Vidiš, se že užiga..." se je zarežal France

ter potrepal žensko po plečih. "Le pomiri se, Nastja, ker prezgodaj je še..."

Janez je prevzel stud in nejevoljen se je obrnil stran.

Daleč je pritiralo Franceta, daleč, v globoko močvirje! Škoda fanta! Ta je izgubljen, ne bo se več znašel na trdnih tleh!

In France, kakor da je uganil Janezove misli, je cinično dejal:

"Kaj se hoče... človek mora vzeti, kar se mu ponuja... Tudi staro, nagnito jabolko je boljše kakor nič... Sicer pa — saj ne bo zmerom tako! Se bo že obrnilo na bolje in fant bo spet na konju..."

Janez je molčal. Kmalu nato se je poslovil ter odrinil proti domu. Franceta ni več obiskal. Pa tudi France ni dolgo obiskoval Janeza. Ko je bil pri njem zadnjikrat, je bil zelo mračen in nezadovoljen.

"Vsega sem že sit!" je menil mirko predse. "Vse mi gre narobe in najraši bi se iznebil tega prekletega življenja!"

Janez ga je pozorno pogledal in opazil, da je hudo hušljajl, da ima veke bolj zatekle kot poprej in da ima polno izpuščajev na obrazu.

"France, tako slab izgledaš — si bolan?"

"Bolam?" France se je trpko nasmehnil. "Zastrupljen! Gnla jabolka, Janez!... Motil sem se, ko sem menil, da so boljše kot nič..."

Nekaj dni po tistem je France vrgel svoje zastrupljeno življenje pod brčzi vlak.

3

Nekega dne v maju, ko je Janez postaval pred državno posredovalnico dela na Front Streetu, je zadel obenj Jovo. Janez, ne vedoč, kdo je butnil vanj, je nejevoljno zagodrnjal:

"Vražji človek, kaj ti je hodnik preozek?"

"Hm, pa si res nataknen danes, Janez," se je nasmehljajl Jovo in Janez se je okrenil proti njemu.

"Jovo, ti?"

"Bogme, jaz," se je zasmajal Jovo. "Nisi se me nadejal kakor vidim."

"Kje neki! Saj sem te že prišteval med mrtni! Kod pa si se potikal vse leto? Ne duha ne sluha ni bilo o tebi!"

Odkar sta se bila ločila pred enim letom, se fanta nista več videla. Janez ni vedel, kje se drži Jovo in le-ta ni vedel, kod se potika Janez.

"Tudi tebe ni bilo mogoče iztakniti," je odgovoril Jovo. "Well, težko je najti človeka v vsemestnem vrvežu in treba je čakati srečnega naključja. Jaz sem poizvedoval po tebi, toda nisem te mogel iztakniti. Teško je najti eno samcoto mravljo v tem milijonakem mravljišču. Pa drugače. Delaš? Neumno vprašanje, kajne? Če bi delal, ne bi postopal tod..."

"Ah, saj to je prvo vprašanje, ki ti ga zastavi vsak znanec. Ne, zdaj ne delam. Dva meseca sem delal, minuli teden sem zopet prišel na cesto. In ti?"

"Jeseni sem bil odpuščen in dozdaj sem bil brez dela. Smola."

"Smola, smola in kakšna! Kaže, da v Kanadi ne bomo doživeli dobrih časov. Dobro, če nas od vsega slabega ne bo konec. Kako pa si se pretolkel skozi zimo, Jovo, če nisi delal? Si imel kaj prihranjenega?"

(Dolje prihodnje.)

morem. S kučn stane en pud. Če vam ni prav, pa zdravi ostanite. Jaz sem zelo imeniten slikar: naslikal sem vse kneze, dva metropolita, Rasputina..."

"Slika mi je močno všeč," je rekel Ogurcev. "In proč te ne pustim. Če bi ti šinilo v glavo, da mi pobegneš, pridem s konjem pote, če si tak imenitnik. Naj bo — pa me nariši brez kučme."

Po kosilu je kmet popit osem kozarcev čaja, si oblekel kožuh, se prekrizal in šel ven.

"Naj te hudič vzame... Idi va!"

Vročina je še bolj pripekala. Kmet je šel k stolu kakor pod vislice. Za deset jajec sem mu dovolil, da je smel govoriti. Govoril je in govoril, klepetal in klepetal in pot mu je v curkih lil z obraza; zakaj kožuh je bil iz voljčje kože, dober in gorak je bil, on sam pa je bil, kakor smo že povedali, zelo zajetnega života.

"Ali se potim!... Ze v škornjah čutim vodo."

"Nič hudega," sem odgovoril, "le potrpežljivo. Tudi veliki knezi so se potili."

Cez četrto ure je začel krvaveti iz nosa. Čez dve uri je nenadoma prebledel in zajčal: "Požirek vode..." Nato se je zgrudil na tla.

Ravno sem bil z glavo pri koncu. Podobnost je bila presenetljiva, še sam sem se čutil.

Drugi dan se je kmet malo opomogel in je rekel:

"Imenitno si zadel obraz. To me veseli. Kaj bi zahteval, da me naslikam brez kožuha?"

"To bo drago," sem rekel. "Pet pudov."

Mislil sem, da bo podivil, in malo je manjkalo, da mi ni dal klobute. Pa se je premislil; šel je k svoji ženi v hišo, nekaj z njo šepetal in se potem spet vrnil.

"Slika, lopov!"

Zahteval sem plačilo na roko, postavil debeluha v senco — v rdeči srajci, z uro in kolajno — in se vneto spravil na delo.

Pri slikanju sem mu pripovedoval: "Eden izmed velikih knezov mi je našel samo v spodnjih hlačah. To je bilo seveda zelo drago..."

Napoleon se je vse srečno končalo. Ostal sem pri kmetu dva meseca in si zaslužil lepo zalogo moka, pa tudi denarja.

Ko sem se poslavljajl, je kmet vstal in rekel: "Lopov si pa le... Dobro si me okubel."

Odgovoril sem mu: "Drugič ne bodite tako pohlepni... Saj ste bogati!"

Doma pa sem odkril, da mi je bil preklesti stikač iz same varčnosti primečal lepo mero peska med moko.

Rasputinova hči v cirkusu

Svoja čuvstva je prenečla na živali.

Rasputinova zgodba, združena z zgodbo o propadu ruskega carstva, je ena najbolj tragičnih v svetovni zgodovini. Rasputin je bil oženjen in je imel četvero otrok, dve hčeri in dva sina. Tragična je tudi zgodba te družine. Njegova žena, ki ima danes 65 let in ki ne zna ne čitati ne pisati, so boljševiki obsodili na doživljenjsko prisilno delo, češ da je hotela igrati neko vlogo v politiki. Isto se je zgodilo najstarejšemu sinu Dimitriju. Starejša hči Barbara je umrla, zastrupljena po Češki, istega dne, ko so ji dali dovoljenje, da sme odpotovati v inostranstvo, mlajša hči Marija pa je utegnla ubežati. Romala je iz prestolnice v prestolnico, povsod so pazile nanjo tajne policije, moč pa ji je umri tuberkulozen v Parizu.

Ko je ostala sama in brez vsakih sredstev, se je ponudila berlinskemu cirkusu Buschu za ple-salko. Angažirali so jo in si je v dveh letih pridržila 200.000 frankov. Lotila se je nekega podjetja in prihranki so spivali do zadnjega belika po vodi. Bila je primorana stopiti v Parizu v nov cirkus.

Tu so jo našli novinarji.

"Rada bi pozabila na vse," jim je dejala, "a vaak dan mi postavijo pred oči tragedijo mojega očeta. Kar trije filmi, en nemški, francoski in sedaj še angleški, obravnavajo zgodovino Grigorija Rasputina. Umetniki s ponarejenimi bradami predstavljajo pod njegovim imenom izdajaka in čarovnika. Če se pri-

—Federation Pictures.

Miss Charlotte Susa, nemška igralka in pevka, se zdaj vadi v Hollywoodu za nastop v ameriških zvočnih filmih.

Na plesu

—Gospodična, ali dela želo-dec tudi vam sitnosti?

—Ne.

—Škoda, lahko bi vam sve-toval izborno sredstvo proti.

Zakonsko in rodbinsko življenje

Ona: Čakam te še celo uro! In temu praviš rodbinsko življenje?

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

On: Ne — zakonsko.

Za kratek čas

Iz zakonskega raja

Zena: Ravnaš z menoj kakor s sužnjem.

—To je najboljši dokaz, da lažeš, kajti če bi bilo res, kar praviš, bi te bil že davno prodal.

Moderni zakon

—Moderni zakon je zelo po-doben državi.

—Kako to misliš?

—Zena je zaklad, mož je pa kancelar zaklada.

Tudi logika

—Visoko plačo zahtevate, če prav sami priznavate, da se na to delo skoro sploh ne razume-te.

—Saj baš zato zahtevam vi-soko plačo, kajti, če se na delo ne spoznam mi bo mnogo težje delati.

Škoda

—Američani so baje za leto dni odgodili plačevanje dolgov.

—Škoda, da moj krojač ni A-meričan.

Dva božična izleta v domovino

Ako nameravate v domovino, pridružite se rojakom, ki potujejo z izletoma na najnovejšem parni-ku francoske linije

"CHAMPLAIN"

26. NOVEMBRA

ali

"PARIS"

9. DECEMBRA

Za pojasnila in navodila pišite lahko na:

LEO ZAKRAJSEK

General Travel Service, Inc.

1359 Second Ave., New York, N. Y.

ali pa na

French Line

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva ali tri štane in ena družina in ena enaga naglava k cel narodu. List Prosveta stane za vse enake, za štane ali pošilane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa štani še plačajo pri naročanju \$1.30 za tednik, se jim to prišteje k naročnin. Ni prištejemo enaga, dva ali tri štane in ena družina k eni naročnin. Torej sedaj ni varstva, reči, da je list pre-drag za štane S. N. P. J. List Prosveta je vala lastnina in gotovo je skore v vsaki družini sedaj, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj imate priliko, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta je: Za štani, držiava in Kanada \$6.00 Za štane in Chicago \$6.00

1 tednik in..... 4.50 1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 8.00 2 tednika in..... 8.00
3 tednika in..... 2.50 3 tednika in..... 2.50

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveta, list, ki je vala lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri toh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bod-moral tišiti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to takoj nameriti upravitelstvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelstvo sniti datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo poljima naročnino za list Prosveta vsoto \$